

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

705. An, & qualiter metus justus probandus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

probat ea iustum metum; & vel hinc resignatio facta ab incarcerato (inrellige non solum vi potestatis laica, de qua loquitur *Clem. multorum*, sed etiam vi potestatis Ecclesiastica) non tenet, sed est rescindibilis. *Parif. n. 116. & 117.* Ad hoc autem, ut actus gestus in carcere dicatur per vim & metum, duo debere copulativè concurrere, nempe quòd incarceratio sit iniusta, & quòd ordinata ad illum actum faciendum, sive quòd carceratio conducat ad commodum carcerantis, vel ejus conjunctorum, tradit *Card. de Luca. de benef. d. 78. n. 7.* Et sic requiritur quoque, ut compulsio ad resignandum proveniat ab eo, qui incarceravit; secus enim est, si ab alio; nam si quis instante Fisco, vel alio in vinculis detineretur, & cum tertio contractum iniret, utique non diceretur metu carceris celebratus, nisi cum persona, ad cujus petitionem fuit detentus, contraheret. *Parif. n. 120.* dicens communem ex adductis per *Burfatt. conf. 72. n. 34. vol. 1.* Si tamen renunciatio facta statim, postquam exivit carcere, valida erit, si constet metum cessare. *Parif. n. 121. & 122.* Secus si viger causa metus præambuli, quamvis renunciaverit sponte, & ex intervallo secuto, tamen metus durare videtur. *Parif. n. 123.* qui etiam *n. 124.* id exemplificat in eo, qui ductus extra carceres renunciat, ne reducat ad carceres. Porro carcer in hoc proposito dicitur quilibet locus, à quo quis liberè discedere nequit. *Parif. n. 128.* citans *Burfatt. conf. 72. n. 34. vol. 1.*

6. Respondeo tertio: Sufficit metus iustus, etiam si non sit incusus directè possidenti beneficium, sed ejus fratri, vel alteri conjuncto ad istum effectum, ut inde resulter dicta nullitas resignationis. *Card. de Luca de benef. d. 78. n. 6.* sic etiam *Parif. n. 66.* ait, metum iustum esse respectu patris, dum periculum imminet filii. *Item n. 69.* iustum metum esse timorem mortis affinium, & ut habet *n. 70.* amissionem omnium bonorum. Atque ita concludit *n. 158.* renunciationem dici metuliosam, & hinc nullam, si fratri, vel consanguineo imminet periculum, vel decineatur in carcere, & ob hunc metum frater, vel alter renunciat beneficio, pro quo citat *Card. Parif. conf. 5. n. 161. vol. 3.* *Nav. in c. accepta. opposit. 5. n. 1.* *Felin. in c. Ecclesia 8. Maria. de constitut. n. 99.* &c. qua tamen intelligenda juxta dicta paulò ante, dum ipse frater, pater, consanguineus injustè detinentur in carcere, ut *Parif. n. 161.* nam juris executio non inducit metum, nec injuriam. *l. injuriam. §. 1. ff. de in injuria.* Item ut ad effectum extorquendi resignationem fiat incarceration. Ut *Parif. n. 165.*

7. Respondeo quarto: Metum reverentialem, v. g. Cardinalis, Episcopi, parentis, &c. vitare resignationem, seu reddere illam refundendam, tenebunt consequenter, qui doceat, quòd sola causa reverentia sufficiens est, ut rescindatur contractus; quales sunt *Mascard. de probat. concl. 1051. n. 15.* *Ruin. conf. 60. l. 3.* *Castren. Ripa &c.* quos refert *Parif. cit. q. 1. n. 170.* Negativam, seu metum reverentialem non vitare renunciacionem, tenent cum *Buttio in c. cum inter. not. 4. n. 5.* alii apud *Parif. n. 166.* distinguit ipse *Parif. n. 172.* citans pro hac distinctione *Bartol. in l. si ob turpem. ff. de condit. ob turp. causam. col. 2. in fine.* & plures alios, eique inhaeret *Azor. loc. cit.* nimirum vitari resignationem, si adsint mixtae verbera, secus si abint. Hæcque minas inducere iustum metum juxta qualitatem inferentis, & illius, cui inferuntur, spectata nimirum personam minantis, an promptus sit & solitus

statim exequi, quod minatur, an ferox, injustus &c. & persona, cui inferuntur, an timidus, vilis &c. tradit *Parif. d. n. 174.* citato *Mascard. ubi ante n. 18.* *Menoch. de arb. cas. 136. n. 11.* *Cravet. Ruin. &c.* Unde jam, ait *n. 177.* quòd, si quis precibus Episcopi resignet, non poterit inde annullari resignatio, quamvis aliàs precès Superiorum sint mandatum. Quòd ipsum tamen limitat *n. 180.* nisi ille Episcopus, vel Ordinarius soleat in Clericos suis votis non obsecundantes savire, ita ut in hoc casu rogamina inducerent iustum metum, pro quo citat *Abb. in c. Abbas. n. 4.* *Card. Parif. conf. 66. n. 3. vol. 4.*

Quaestio 705. An, & qualiter metus iustus probandus?

1. Respondeo ad primum: Cum metus illatus non credatur, nec praesumatur. *Azor. cit. q. 1.* *Parif. cit. q. 1. n. 71.* citans *Alciat. conf. 60. n. 20. vol. 4.* *Card. Parif. conf. 5. n. 168. vol. 4.* *Bald. conf. 63. q. 1. l. 1.* *Mascard. de prob. concl. 1051. &c.* quia delictum non praesumitur. *l. merito. ff. pro socio. Parif. n. 72.* alleganti se renunciaste ex metu incumbit onus id probandi. *Azor. loc. cit. Parif. n. 74.* citans *Mascard. de probat. concl. 1052. n. 1.* *Card. Parif. conf. 26. n. 66. vol. 3.* *Rebuff. de resciss. contract. gl. 12. art. unic. n. 2.* cum quòd metus clam inferri soleat. *Parif. n. 76.* & consistat in mente, (dicitur namque instantis periculi, vel futuri causam mentis trepidatio. *l. 2. ff. qua metus caus. Parif. n. 77.*) difficilis reputatur probationis. *Parif. n. 75.* citans *Menoch. de arb. cas. 216. n. 15.* *Card. Parif. conf. 83. n. 61. &c.*

2. Respondeo ad secundum: Metus imprimis probatur per testes *Parif. n. 80.* sic communiter scribere inquit DD. post *Abb. in c. super hoc. de renunc. & in c. 2. de restit. spol.* magisque creditur duobus testibus deponentibus de metu, quam mille deponentibus de spontanea voluntate, eò quòd illi deponant de minis, tormentis, & similibus, quæ sensibus percipiuntur; hi de voluntate interna, solum Deo nota. *Azor. loc. cit. Parif. n. 85. & 86.* citans *Felin. in c. in nostra. de testib. col. 2.* *Alciat. de praesump. v. g. 3. praesumpt. 7. n. 5.* *Barbat. conf. 54. col. 1. l. 1.* *Card. Parif. conf. 53. n. 62. vol. 4.* *Mascard. de probat. concl. 1053. n. 1.* *Burfatt. conf. 72. n. 48.* & alios quamplur. Et quòd, qui deponunt de metu, habeant praesumptionem pro se, argumento *c. super eo. de renunc.* ubi dicitur: nulla ratio verisimile reddit, ut quis beneficium, multis fortè impensis & laboribus acquisitum, quo sustentari debet, facile sine magna causa sponte dimittat. *Parif. n. 84.* Idque multò magis procedere ait *Parif. n. 88.* dum testes probant actus, ex quibus verisimiliter metus inferri potuit. Debere autem testes speciem & qualitatem metus dicere, & debere deponere de metu in specie, & non in genere, tradit *Parif. n. 106. juncto n. 110.* citatis pluribus. Sic etiam *Tond. qq. benef. p. 1. c. 120. n. 25.* ait cum communi, metum in specie probandum, & respectu illius actus, de quo contenditur. Secundò per literas juxta *Ruin. conf. 121. vol. 4.* *Parif. n. 82.* Tertio per conjecturas & indicia. *Azor. loc. cit. Parif. n. 99.* citans *Mascard. de prob. conclus. 1052.* *Alex. conf. 156. n. 1. l. 5.* plurimos alios. Sic quoque *Tond. qq. benef. p. 3. c. 147. n. 8.* ait; metus, cum difficilis sit probationis, probatur ex conjecturis, & facti verisimilitudine, maxime quando agitur de metu illato filio à Patre. Hæc conjectura & indicia legitime, exactè, & plene probanda sunt. *Parif. n. 102.* citans *Mascard. ubi ante n. 9.* *Alciat. Boët. &c.*

&c. Cùmque conjecturæ in jure non sint definitæ, remittuntur arbitrio Judicis. Azor. loc. cit. Paris. n. 103. citans Menoch. de arb. jud. cas. 136. n. 1. Mandos. in c. 1. n. 23. & 24. de off. deleg. Ita ut vis & effectus probationum hoc casu dependeat ex arbitrio Judicis, Tond. loc. cit. nu. 10. citans Gail. l. 2. observat. 93. nu. 6. & 7. juxta l. 3. in fine. ff. ex quibus caus. major in integ. Cùm totum negotium præsumptivum resideat in arbitrio Judicis. Paris. nu. 104. citans Mascard. de prob. Concl. 1052. num. 10. Card. Paris. conf. 66. n. 6. vol. 4. Porro ex quibus conjecturis probetur metus, vide apud Farinac. in fragm. v. metus. De cetero non posse probari metum contra judicem, dum is procedit jure; id quod tunc metus non censeatur injustus, ac consequenter teneat cessio, tradit Paris. n. 215. si verò judex procedat de facto contra jus, posse allegari metum, & illum censeari justum, tradit idem num. 216. pro primo citans Card. Paris. conf. 5. à num. 168. & seq. vol. 4. pro secundo Bartol. in l. si per impressionem. ff. quod metus caus. Natt. conf. 50. n. 11. &c.

Questio 706. An requiratur protestatio, quando fit resignatio ob metum ad effectum, ut ea postmodum possit annullari?

Respondeo negativè. Paris. l. 9. q. 1. nu. 170. citans Decium conf. 209. n. 6. ac dicens communem. Si tamen fiat protestatio, adjuvat probationem metus. Paris. ibid. nu. 191. citans Jo-And. in c. ult. de appellat. Cravet. conf. 114. in 6. non tamen sufficit absque alia probatione. Paris. n. 192. citans Bursat. conf. 72. n. 2. vol. 1. Alciat. conf. 367. n. 10. &c. Idem, nimirum quod adjuvet probationem, dicit Paris. n. 193. & 194. de protestatione clandestina, eoque magis, si jure timore imminente non fuit aulus publice protestari; quamvis, ut Paris. n. 195. & seq. protestatio talis clandestina nihil operetur in præjudicium tertii, v. g. in provisum de illo beneficio ex metu resignato, aut etiam præsentatum ex metu, quando, ut habet n. 198. Tertius ille probabiliter ignoraret talem resignationem factam fuisse per metum: Secus verò, si is de hoc sciret, vel etiam fuit causa ad metum inferendum. Nam sicut prodest talis protestatio clandestina respectu ejus, qui metum infert, ita quoque videtur prodesse contra eum, qui fuit causa, ut metus ille sit illatus in resignatione facta ad instantiam provisi. Paris. nu. 199. citans Decium conf. 209. nu. 7. Ruin. conf. 121. n. 19. & seq. ac dicens, se secundum hanc opinionem consuluisse, & putare se, ab ea non esse recedendum in judicando.

Questio 707. An metus, qui intervenit in resignatione beneficii, censeatur purgatus, si per multos annos Resignans reclamavit, & egit allegando & probando metum, jam resignationem?

Respondeo: Si metus cessavit, & non viget amplius causa metus, purgabitur metus per intervallum temporis, maxime, si aliquis actus sequatur, per quem argui potest libera voluntas & consensus, v. g. in contractu ex metu celebrato, si postea sponte facta solutio. Item in matrimonio contracto per metum, si sequatur (intellige, causa metus jam sublata) cohabitatio seu concubitus. Paris. cit. q. 1. n. 205. citans Mascard. de prob. concl. 1051. n. 35. Card. Paris. conf. 170. nu. 23. & seq. vol.

4. Alciat. conf. 5. num. 9. Abb. conf. 4. n. 35. & DD. in c. de muliere. de Sponsal. 6. Si verò viget eadem causa metus, semper metus durare præsumitur, & intervallum temporis aut mutatio loci illum non purgat. Paris. num. 206. citans Decium. conf. 209. n. 7. Abb. conf. 77. n. 14. Mascard. ubi ante, n. 34. ac dicens communem, uti id exemplificat n. seq. v. g. debitor carceratus præstare cautionem de solvendo coactus, dum carcere liberatus ex intervallo solutionem facit, solutio dicitur facta eadem causâ metus subsistente; nam si non solveret, posset rursus carcerari. Sic dum contractu venditionis celebrato ex metu, traditio rei vendita facta ex intervallo durante eadem causâ metus, traditio hujusmodi dicitur facta per metum. Sic si maritus uxorem verberavit, quia noluit consentire alicui instrumento, dum dein ex intervallo consensit, dicitur consensisse metu mariti. Mulier intrans monasterium ex metu, etsi in monasterio perseveraverit per plures annos, non videtur adhuc purgatus metus, si viget eadem causâ metus &c. sic qui ex metu resignavit beneficium, & dein durante eadem causâ metus non reclamavit, seu repetiit beneficium, dicitur ex metu non reclamasse, seu non petiisse rescissionem. Quin & Paris. n. 21. citans Ferret. conf. 79. n. 12. Grat. conf. 47. l. 1. Socin. Jun. conf. 77. n. 91. vol. 1. &c. (Idque, etiamsi intercessisset juramentum. Paris. num. 212. citans Covar. in 4. decretal. p. 2. c. 3. §. 4. num. 1. Nattam. conf. 451. num. 3. &c.) licet actus demonstrans liberam voluntatem sequatur, adhuc præsumitur durare metus, & is actus ex eo fieri, si eadem causâ metus subsistat.

Questio 708. An allegari possit, & probari metus, si in literis resignationis dicatur, quod sponte & liberè?

Respondeo affirmativè. Paris. cit. q. 1. n. 213. citans Ruin. conf. 121. nu. 11. vol. 4. (qui etiam dicat, huic assertioni Papa non stari, & per consequens eam non nocere, si aliter rem se habere ostendatur) Butr. Imol. Vitalin. &c.

Questio 709. An resignatio facta ex dolo sit nulla?

Respondeo: Esse nullam, & jure damnari talem resignationem. Azor. p. 2. l. 7. c. 26. q. 3. Paris. l. 13. q. 3. nu. 1. citans Bellam. de permut. benef. p. 7. q. 3. n. 6. Rebuff. impr. cit. de resign. dolo. n. 1. &c. cum communi juxta gl. in c. suggestum. 7. q. 1. jus liquidum Canonicum abhorret vitiosum ingressum in beneficium. c. 1. & per totum. de eo, qui mut. in possess. in 6. Paris. ibid. n. 2. non est autem deterior ingressus quam dolo. l. 1. ff. de doli excep. Paris. n. 2. Idem est de resignatione facta cum fraude, quæ enim de dolo dicuntur, procedunt etiam in fraude; cum fraus & dolo sint synonyma. Paris. l. 13. q. 4. n. 1. ubi etiam n. 5. quod juxta Butrio. Anchor. Gemin. & DD. omnes in c. 2. de renanc. in 6. permutatio facta fraude sit nulla.

Questio 710. An resignatio facta dolo sit ipso jure nulla?

Respondeo affirmativè. Azor. loc. cit. q. 4. Castrop. cit. §. 5. n. 8. contra Paris. l. 13. q. 3. n. 14. citantem pro se Bellam. ubi ante, dolo enim tollit omnino libertatem, quam metus diminuit. Castrop.